

Izhaja trikrat na teden, in sicer v torek, četrtek in soboto ob 4. uri popoldne ter stane po pošti prejmana ali v Gorici na dom pošiljana:

vsq leto . . . 15 K
2/3 „ . . . 10 „
1/3 „ . . . 5 „

Za Nemčije K 10.00. Za Ameriko in inozemstvo K 20.— Posamjne številke stanejo 10 vin. „SOČA“ ima naslednje izredne priloge: Ob novem letu „Kačipot po Goriškem in Gradiščanskem“ in dvakrat v letu „Vozni red železnic, parnikov in poštah zvez“. Na naročila brez dopolne naročnine se ne oziramo.

SOČA

Telefon št. 83.

»Vse za nared, svobodo in napredek!« Dr. K. Lavrič.

Uredništvo
se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v l. nadstr. na desno.

Upravništvo
se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v l. nadstr. na levo v Goriški Tiskarni.

Naročnino in oglase je plačati loco Gorica.

Oglasi in poslanice se računijo po Petit-vrstah, če tiskano 1-krat 16 vin., 2-krat 14 vin., 3-krat 12 vin. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. Večje črke po prostoru. Reklame in spisi v uredniškem delu 30 vin. vrsta. — Za obliko in vsebino oglasov odklanjamo vsako odgovornost.

Zveza obrtnih društev na Goriškem.

Dne 13. t. m. se je vršilo v prostorih tukajšnje Trgovsko-obrtnice zbornice posvetovanje, kako napraviti zvezo med raznimi v deželi obstoječimi obrtnimi društvi; to se pravi pravzaprav: zvezo med društvi v Gorici in furlanskim delom dežele. Kajti kakor povsodi izključujejo Lahni Slovence, tako jih hočejo imeti izključene tudi iz take zveze; dasi bi morala zveza obrtnih društev v deželi zasledovati le obrtne koristi, je primešana akcija za združitev takih društev že spocetka laška politika, ki hoče nakloniti sadove zveze obrtnih društev le Lahom. Je že tako pri nas, da kar se vrši pod okriljem Trgovsko-obrtnice zbornice in tudi pogostoma zavoda za pospeševanje obrti, ima priti v prid Lahom v glavnem, Slovencem le v toliko, kolikor jih že prav ni mogoče odbrniti proč.

Omenjeno zborovanje v Trgovsko-obrtni zbornici v Gorici je bilo dobro obiskano: navzoči so bili odposlanci raznih v Gorici obstoječih obrtnih društev: pekovo, krojaško, krčmarško, itd. pa tudi iz Furlanije so bili navzoči zastopniki tamkajšnjih obrti — iz slovenskega dela dežele ni bilo nobenega, ker, no, nihče povabljen ni bil; iz Gorice je bilo nekaj Slovencev kot zastopnikov društev navzočih. In na takem zborovanju, seveda povsem laško obilježenem, se je snovala zveza obrtnih društev za Goriško-Gradiščansko po imenu, v resnici pa le za Gorico in Furlanijo. Izvolili so odbor, ki ima nalogo, sestaviti pravila take zveze.

Zgodilo pa se je na tem zborovanju nekaj nezasišanega. Čulo se je, da ta v Trgovsko-obrtni zbornici zasnovana zveza ima služiti Lahom — Slovenci pa naj si ustanovijo tako zvezo v Tolminu, ako jo sploh hočejo 'meti'. Tako so zmoževali goreči Lah, tako se je čulo iz ust človeka, ki ni plačan za tako razdorno delo in s katerim se obračunamo, in župan s svojimi kaporioni je z veseljem in smehljajem prikimal, češ, Slovenci v Tolminu, v Gorici nimajo nič iskati. In vendar koliko slovenskega denarja dobila Trgovsko-obrtna zbornica in zavod za pospeševanje obrti,

Ali tarnanje in žigosanje na papirju ne pomaga nič — potrebna je organizacija slov. obrtnikov pa taka, da bo res organizacija, potem ti bil tu faktor, s katerim bi morali pošteno računati pri snovanju zveze obrtnih društev.

Če bi imeli Slovenci.... delujoče trgovsko-obrtno društvo!.....

Balkanska vojna in Srbija.

(Konec.)

Takšne žalostne misli prešinjajo nas posebno radi tega, ker nam ni razumljiva politika oficijalne Rusije, katera je bila protivna bojni akciji balkanskih zaveznikov in je bolj na tem vztrajala, nego katerakoli sila. To ne ustreza kontinuitetu ruske politike, katera je največ storila, da se osvobode balkanske države. Ona zna, da se vojna zdaj ni mogla opustiti, vojna ki že trajno besni na naših mejah in nad našimi sonarodniki v Turčiji. Še več, to je edina prilika, da mi od oficijalne Rusije ne zahtevamo nikakršne druge pomoči, nego morabno. Zato mi ne umejemo temelja oficijalne ruske politike, katera ima teke nam nejasne nagibe. Toda velike nade se polagajo v slovanska čustva velikega ruskega naroda.

Med tem pa se jasneje vidi politika Avstro-Ogrske države. Ona lahko poskusi nadaljevati imperijalističko politiko, katero je zasnovala z aneksijo Bosne in Hercegovine, torej da ide dalje proti Solunu. Dozdeva se nam, da je tako razlagati to, ker Avstrija zahteva status quo, avtonomijo Albanije, in da se nekako poskusi protiviti, da Srbija zavzame Sandžak, če tudi tega srbski vladi ni oficijalno naznaila. Sandžak je s Črno goro visoki, krševiti in najnerodovitnejši kraj Balkanskega polotoka. Ne more ga ni Avstro-Ogrska potrebovati kot takšnega. Dalje, v njem je čisto srbsko prebivalstvo. Mogla bi ga toraj potrebovati samo za temelj daljnemu osvajanju. Ako pride s takšnimi zahtevami po vojni, Avstro-Ogrska bo imela proti sebi ne samo Srbijo in Črno goro in ostale zvezne balkanske države, ampak tudi Rusijo, a verjetno še katero od velikih sil. Jaz ne verujem, da je Avstro-Ogrska sposobna za takšno

imperijalističko politiko, proti kateri je tudi večina njenih narodov, radi tega bi, ako bi nastala vojna, imela notranje ne-rede. Mnogo je verjetneje, da bo Avstro-Ogrska opustila daljne prodiranje na Balkanski polotok in stremila, da po balkanski vojni dobi in doseže svoje legitime komunikacijske in ekonomske interese. Ona bi torej našla pravi temelj za stike z balkanskimi državami. Izginilo bi nezaupanje balkanskih držav proti Avstro-Ogrski in ona bi mogla v polni meri porabiti svojo bližino in svoj ugoden geografski položaj, da do maksimuma razvije svoje ekonomske in trgovinske vezi z balkanskimi državami.

Srbija (a vsekakor tudi ostale zvezne balkanske države) predpostavile bi mirno, ekonomsko smer avstrijske politike oni drugi, imperijalistički, vojniški, iz pojmljive težnje, ker ne bi želele po sedanjih vojni voditi novo vojno. Ali to ni odvisno od nas, nego od Avstro-Ogrske, katera treba zdaj, da si izbere eno od teh dveh smeri.

Ostale velike sile morejo imeti znatne interese, ako bodo balkanske države imele uspeha v vojni in ako zavzamejo turško zemljo. Niti tedaj, ako bi imele najpovoljnejše bojne uspehe, nobena od zveznih balkanskih držav ne misli zavzeti Carigrada, morske ožine in Soluna. Balkanske države bi rešile svoje narodno vprašanje in bi bile zadovoljne. Imele bi na desetletja dela na kulturnem in ekonomskem razvijanju teh malone upropaščenih pokrajin. Izginil bi oni nevarni Wetterwinkel, kateri vedno vznemirjuje Evropo.

Nov del Evrope se otvori in bode dovteten delu, občni tekmi in bogastvu. Za evropsko kulturo bo pridobljena nova pokrajina. Potrošna sila prebivalstva teh pokrajin znatno bo narasla pod novimi kulturnimi razmerami. Jaz sem s procenami dognal, da ima ena rodbina v Srbiji 5—10krat večjo potrošno silo, nego rodbina z istim številom duš v Stari Srbiji in Makedoniji. Povprek se more reči, da je sila za kupovino osvojenega balkanskega seljaka 75krat večja, nego starosrbijanskega in makedonskega čifčije. Za toliko hode večji uvoz industrijskih proizvodov v te pokrajine. On bo rasel, čim več se bo eksploatiralo bogastvo teh krajev kakor na

sote. Pozabil je, kakšne so cvetlice. Bal se je ptičev in metuljev. Tako dolgo je živel v popolni ločitvi s prirodo, da ni imela zanj niti vabljalivosti. Edini utis, ki so ga napravili v njegovih mislih njeni pojavi in glasovi, je bil občutek neizmernosti, katere se je bal, in občutek razburjajočega šuma. Nehte sem se spomnil na onega pajka, nashanega na stropu pisarne, in zdelo se mi je, da vidim krempelj spake, kako se pogreza v to glavo, ki je zaspala na blazini voza in na kateri je bilo še nekaj drobnih listov kostanjevega cveta, ki so mu padali na lase.

Kmalu potem, o počitnicah, sem šel na potovanje, ki je trajalo nekaj mesecev. Ko sem se vrnil, so mi povedali moji domači ljudje, da je hodil Činjski mnogo tednov vsak dan spraševati, kedar me pričakujejo domov, toda cel teden ga že ni bilo videti niti tu, niti v pisarni. Domislil sem se, kaj je vzrok, da je izginil prepisovalec ljudem izpred oči, uredil sem svoje važne zadeve in sem ga šel obiskat. Trenoten žarek veselja mu je prebežal po obrazu, ko me je zagledal. Ležal je napravljen na

površini tako tudi v notranjščini zemlje. Takrat bo mnogo laže, da te zemlje ustrezajo onim mednarodnim obveznostim, katere na nje padajo kakor na dele turške carevine, ali da je to zdaj slučaj.

Nekaj črtic o izseljevanju.

Dr. Slanc.

(Dalje.)

Dasi prihajajo Slovani iz krajev, v katerih še nista razvita kapital in industrija, se Slovane lahko pridobi k organizacijam delavcev; »oni dajejo izvanredno dober organizacijski material.« Tudi brez organizacije se zaveda Slovan dobro svoje socialne vrste in štrajka Slovan ne bo razdiral. Tudi dekleta, žene so v tem trdne. Slovan je miren, neupogljiv, trdovraten; to je prevažna lastnost v industrijskih bojih delavcev, on se zna držati discipline. Dokler traja štrajk, se bode zvezo držal reda, ki je po voditeljih določen. Ta lastnost pomenja politično sposobnost v najboljšem pomenu besede. To pomenja med drugim, da taki ljudje, dasi so preživeli v stari domovini dosti na odnostnih bojih in sovražnostih, katere so gojile vlade sistematično in so tako razpoložje tudi vruki poddedovali, lahko zgubijo nagnenje do takih nasprotij v političnih organizacijah delavcev. Na kakem zborovanju v Ameriki tolmači več tolmačev govore in vendar Slovani tako zvesto poslušajo. Naj se govori o organizacijah delavcev, kar se hoče, delavci kažejo v nastopih dosti več plemenitosti in nam dajejo boljše lekcijo, kakor večina politikov po polku. Slovan je skromen v življenju, ali vzlic temu ne dela za najnižje mezde, pač pa si da npriti več dela kakor Anglež; Slovan je zadovoljen s slabejšim stanovanjem, daljšim delavnim časom in posebno sprejema nevarna dela, da se le dobro plačujejo. Pisateljica je opazila, da Slovani niso prijatelji velikih mest; — ker živijo v Ameriki navadno brez svojih žensk, so pregiblivi in se ne vežejo na že obstoječe kolonije svojih rojakov. Ne naselijo se kje v večjem številu. Starejši izseljenci Slovani imajo v stari domovini navadno kako manjše posestvo, mlajši pa pričaku-

postelji in videl sem, da se je z boleznim naporom dvignil na ležišču, da me pozdravi.

»Mislil sem,« je rekel s komaj vidnim nasmehom, da vas ne bom nič več videl.

»Kaj ste bolni?«

»Tako malo, sam ne vem. Nič me ne boli, hočem iti v pisarno ali pa vsaj sestri in pisati doma, toda nimam moči.«

Teden nato je že prenehal delati te poskuse, ki so bili zaman. Sploh ni vstal s postelje. Hodil sem k njemu kar najpogosteje sem mogel, toda ker sem imel mnogo skrbi, nisem mogel zapoditi samote, ki je bila znaj strašna, v toliki meri, kakar sem sam želel. Videti je bilo, da je ta človek, ki je čutil v sebi ugasujoče življenje, nenadoma občutil silno željo imeti okrog sebe obaze, glasove in morda tudi prijateljska človeška srca. Neizrečena tesnoba mu je napolnila oči z izrazom tihe, kakor otroške žalosti. Nikdar pa se mu ni izvila iz ust glasna tožba, in na njegovem obrazu niso zagoreli niti enkrat sledovi grenke ali ostre duševne mržnje.

(Pride šc.)

ČUDAK.

Poljsko spisala Eliza Orzeszkova.

Prevel Stanko Svetina.

(Dalje.)

Šel sem nato z njim na sprehod na polje, v brezov gozd, nad potok, ki je žuborel po kamnih med jelšami in brezami. Ker se mi je smilil in ker sem hotel podaljšati vsaj deloma življenje tega izmučenega moža, sem odkrito želel, da bi mu bilo tu všeč, da bi bival tu in si nabral zopet moči, da bi pomladil svoje misli in podaljšal dneve svojega življenja. Edina posledica, ki jo je imel pogled na prirodo, je bila na moje veliko začudenje in žalost — utrujenost. Veke so se mu tresle, mežikal je, kakor bi mu bliščalo, prsa, slabotna za vdihovanje zraka z vonjem napolnjenega, so se težko oddihovala. Kmalu po povratku s sprehoda sva se pripravila na odhoda.

Solnce je ravnokar zašlo, žareči, rdeči oblaki so se gnetli na temnomodrem nebu, med drevesi so brenčali roji žuželk, zrak so napolnjevale trume komarjev, z belo meglo se je razprostiral nad pokrajino vonj pokošene trave. Predno sva sedla na voz, sem vprašal Činjskega:

»No,« sem rekel, »ali ste se premislili? Ali nočete biti tu par mesecev?« Stresel je počasi z glavo. »Ne,« je odgovoril, »rajši pojdem v svojo sobico... v mestu. Tu je mnogo prostora in zelo jasno. Oči so me zabolele in v ušesih mi šumi od vsega tega.«

Ko je naš voz hitro drčal po gladki, ravni cesti, so že začele svetiti zvezde skozi veje dreves ob cesti rastočih. Na polje je legla globoka tišina in bela para je pokrila zelenje travnikov. Toda Činjski ni gledal niti na zvezde, niti na spavajoče polje, niti na fantastične valove večerne megle. Ozrl sem se nanj, ko sva prevozila nekaj vrst, imel je oči zaprte. — Zaspal je.

Očividno je že izgubil smisel za razumevanje in za občutenje vsakojake kra-

IX. leto
od starih. Niso torej
podjetnikov. Lahko torej ti Slovani
izbirajo. Ako in dobrega zasluzka, pa se
vrnejo v staro domovino. Amerika ima
zaradi tega neizčrpljiv rezervoar ljudi, če
se v ameriskem delu dobi kaj novega,
kar dosti delavcev zahteva. Ali za Ameri-
čane angleške narodnosti so ti delavci le
nevarni, ker spodbivajo angleške delavce,
ker Slovani več storijo. Tekom časa je
postal Slovan iz pomožnega delavca učen
kvalificiran delavec, postal je iz navadnega
knapa »miner«, ki dela z več delavci v
akordu. Takozvana rezervna armada ob-
staja vedno v Ameriki. — Ko v Ameriki
delavce najemljejo, gledajo na — obutev
delavcev, s tem kažejo, da hočejo pod-
jetniki novodošlece najeti, ki še niso ame-
rikizirani. Ko so došli izčrpani, prihajajo
drugi. V slovanske kraje potuje vedno
več takih Slovanov nazaj iz Amerike, ki
so celo, ali po večjem izrabljeni in na ži-
votu ruinirani. Ameriškega trdega dela ne
morejo prenašati delj, kakor par let, po-
tem prihajajo domu s kakimi prihranit-
bami, ali ne več rabljivi za kako trdo delo
v stari domovini. Dejstvo, da slovenski
delavec v premogo- rudokopih v Ameriki
ve, da ne bo dolgo imel velikega zasluzka,
mu stvarja hrepenenje po dobrem plačilu,
pa naj še tako slabo stanuje ali svoje moči
izčrpa.

(Dalje prih.)

Pisma iz Sofije.

I.

Sofija, 10. novembra 1912.

V vojnem času ni potovanje skozi dr-
žave, ki se vojskujejo, posebno prijeto.
Pa predstavljal sem si potovanje po Srbiji
in Bulgariji v sedanjem času vendar mno-
gokrat huje. Mislim sem, da bodo vlaki
polni ranjencev, polni stoka in trpljenja
vseh onih, ki so padli na bojnem polju.
Vse to se ni uresničilo, pač pa je bila pot
dolga, predolga po Srbiji in Bulgariji, pa
na vsak način udobnejša ko pa ona z Zi-
danega mosta do srbske meje.

Nameraval sem, ako mogoče, naravnost
se peljati iz Gorice v Sofijo. Bil je
precej neprijazen goriški jesenski dan, ko
sem vzel na južnem kolodvoru slovo od
naše Gorice. Prepozno sicer prihajam dol
na slovanski jug kot vojni korespondent,
pa saj se obeta doli na jugu v teh
življenja polni državah še veliko sen-
zacij, da prav rad se odrekam lavorik voj-
nega poročevalca.

Znano je, da ima naša današnja že-
leznična zveza z Zagrebom eno nalogo,
ki jo kolikor toliko izvršuje. Vsaj izgledati
mora, da je od Ljubljane v Zagreb tako
silno daleč. Take umetne daljave pa v no-
vejšem času ne ustvarjajo samo prebri-
sani madžarski železnični politiki, ampak
tudi razni samoslovenski »kulturni de-
lavci«, ki iščejo tudi v kolonah »Slov. Na-
roda« svoje pristaše, navdahnjeni nekake
hrvatoobije ravno v dnevi, ko je jugoslo-
vanska ideja silnejša, zmagosnejša ko
kdaj prej.

V Zagrebu je treba izstopiti. Na dr-
žavnem kolodvoru velikansko vrvenje,
kakor da ne bi bilo Čuvaja. Bulgarski di-
jaki odhajajo. Čujejo se zanosni govori,
policije ni nikjer. Čuje se navdušena pe-
sem »Šumi Marica«, ki se konča z besed-
dami, ki postajajo dandanes kri in meso:
»Marš, marš, Carigrad je naš.«

V kupeju sta bili dve potovalki, za-
stopajoči dva čudna ženska tipa. Prva je
bila hrvatska plenkinja, v obleki stare
mode, z lepo negovanimi rokami, polnimi
starmških rink. Distingvirana dama, go-
tovo iz stare rodbine. Druga je pa bila ro-
bustna ženska, ki je prinesla s seboj ne-
šteto najrazličnejših paketov. Oblečena
je bila sicer po gosposko, pa videlo se je,
da se je v nekem magazinu oblek oblačila
od pet do glave. Govorila je najkisejšo
stokavštino, nepretrgano nas je zabavala
s svojimi vrlo komičnimi pripovedkami.
Citirala je cele strani iz svetega pisma na
izust. S polemično vero se je zaganjala
v učenjake, ki ne verujejo. Bila je to tr-
govka iz Šumije, ki ni mogla prehnati,
kako dobre so mene trgovske zveze. Ta-
kega individua pa že dolgo nisem videl.
Ženski parvenu, ki ne more zakrivati
svojih slabih manir, ženska, ki premlju-
je neprestano o tem, kako bi obogatela,

čeludi na nepravilnem jeziku kar cele stra-
ni iz evangelija. Povrh pa je bil njen go-
vor skrajno humorističen in poln kmet-
skih dovtipov. Plenkinja se je trgovki
smejala od srca.

Za Brodom ob Savi se je začel veliki
križ. Sredi noči je bilo treba večkrat pre-
stopiti, se ve ne sme biti direktnega voza
do Zemuna, to bi bilo opasno dualizmu.
Slednjič smo prispeli v Zemun. Po blatni
cesti v neprijetnem mrzlem dežju k sav-
skemu pristanišču. Že je hotel odmakniti
parobrod od naše obali, ko sem pridrvel
z nosilcem kot zadnji na ladjo. Ladja je
stara in starokopitno urejena, na preteklo
čase spominjajo starodunajske slike na
steni obednice, nekaj simbol avstrijske
diplomačije.

Srbsko obalo Donave se bliža. Kake
izpremembe so se izvršile tekom dveh
tednov na onem ozemlju, ki se nam vedno
bolj odkriva v jesenski megli in dežju.
Nova politična sila je tam nastala, v med-
narodnem svetu bodo imeli Jugoslavlani
skoraj svojega zastopnika, saj po vojni
snovana federacija balkanskih držav bode
mogočen činitelj mednarodne politike.

Carinarji nam ne delajo potežkoč. Po
imenih nas vprašajo in ker imajo ona dobe-
f domači zvok, so carinske formalnosti tak-
oj končane. Hitro v vozu na beogradski
kolodvor. Tam je tiho in mirno. Čujemo,
da je treba čakati do jutra na pripreren
vlak za Sofijo. Čuden je ta izraz dolžno-
sti, ki je na licu onih straž, ki stojijo z
dolgo puško v roki in v narodni nošnji:
pred javnimi poslopji. Vsak mora nekaj
storiti za domovino. Hudo bi bil užaljen
tak kmet, ako bi ga v takih časih poslal
domu.

Isti dan je prišel prvi transport za-
jetih turških častnikov in vojakov. Srbska
samozavest je pač morala silno vzrasti,
ko so stopali ti otomanski vojščaki po
beogradskih ulicah.

Sneg pada. Ulice niso mrtve, mnogo
vojakov je videti povsodi. Pa življenje te-
če skoraj kakor v mirnem času. Nikdar si
nisem predstavljal, da bi vojna tako, malo
izpreminjala značaja kakega glavnega
mesta države, ki je sredi vojske.

Pri knjigarju Gezi Konu sem zahte-
val srbsko-bulgarski slovar in bulgarsko
gramatiko. »Nema«, to je bil odgovor.
Čudno, da se tako malo gojijo srbsko-
bulgarski stiki. Neprijeten vtis napravlja-
jo tudi nemške vojne karte. Pa Geza Kon
je prijazen mož. Stisnil mi je v roko cel
vrsto novih srbskih knjig, saj jih sedaj
itak nikdo ne kupuje. V knjigarjo sta
vstopila dva aktivna ministra, Pažu in
Protić, zanimivi glavi, kakoršni se najde-
jo dostikrat pri francoskih parlamentarcih.
Beogradski znanci so vsi na bojišču. Vsi
so šli, še država jih ni klicala. Zgrabila je
vse neka nepopisna sila, žrtvovati vse
narodu in domovini. Kako se pač motijo
brezdomovinci! Moderni človek ima še
vedno globoko patriotično čustvo v sebi.
Zaman vse zasmehovanje rodoljubja in
vojaških kreposti.

Iz ust oseb, ki jim je verovati, ču-
jemo, da je srbska armada mnogo bolj
oborožena ko bulgarska. Srbi so posodili
Bulgarom svoje nove mondure.

Srbija se je oboroževala proti Av-
striji, in evo sedaj pa morajo plačati ra-
čun ubogi Turki. Vse te Srbkinje iz naj-
boljših beogradskih rodbin, ki jih vidimo
na ulici noseče na rokci rudeč križ, so se
učile streči bolnikom radi tega, ker so
mislile, da bodo Srbi marširali proti Av-
striji.

Še vedno stoji beogradski konak tako
silno blizu pouličnemu trušču. Ni nobene-
ga pravega razdalja med monarhijo in na-
rodom. Pa vendar je Kumanovo, so zma-
ge na bojnem polju silno koristile vladar-
ski hiši, ki bo odslej mirneje in brez bo-
jazni kake revolucije mogla vladati svoje
Srbe. Ministerstva so še vedno tako tesna
in mala, skupščina je še vedno podobna
kakemu shranjevališču poljskih pridelkov,
samo kavarna Moskva mudi precej veli-
komesten prizor. Tu se terejo žurnalisti,
ki so prišli že nocoj z bojnega polja. Go-
vorijo se najraznovrstnejši jeziki. Zdi se,
da smo kje na Dunaju ali v Berlinu. Pri-
mizici sedimo z dr. Bačarjem, našim go-
riškim znancem, ki govori o turških krog-
ljah, kakor da bi bile to najnedolžnejše
igračice na svetu.

Jutri Vam pa pišem o potu iz Beo-
grada v Sofijo.

Sofija, 12. novembra 1912.

Skozi sneg tavamo zjutraj na beo-
gradski kolodvor. Srečavamo rezerviste
tretega poziva, ki hitijo v kasarne. Kljub
temu, da je vojna, vlada na kolodvoru v
Beogradu kolikor toliko red. To je edini
vlak, ki se pelje na jug. Potnikov ni mno-
go. V kupeju je fantastičen sanjav Črno-
gorce, ki je sedaj zaposlen v tovarni
voznja v Kragujevcu, in legitimirani trgo-
vec, ki prodaja vladi žito. Mladeniča so
simo razgrele srbske zmage in že vidi
srbsko armado zmagoslavno marširati v
Bosno. Preveč vročevrstnosti in tempe-
ramenta. Trgovec pa ni bil istih misli ko
črnogorski dijak.

Vsa pokrajina je zavita v sneg. Vsa-
kih sto korakov stoji v snegu straža in
straži železnico. Počas se pomika vlak
naprej. V sosednjem kupeju so francoski
aviaticarji in ti so prav veseli in zabavni.
Prav mično je videti v snegu male štiri-
kotne hišice srbskih kmetov. Kasno po-
poldne smo prispeli na postajo, kjer je
bila mala restavracija. Tam smo dobili iz-
vrstno vino in prodajalo se je grozdje z
ogromnimi jagodami. Voznja je brez
konca in kraja. Po polnoči smo prispeli
na mejo. Carey brod je prva bulgarska
postaja. Tam se gnetejo vojaki, Bulgari in
Srbi. To je silno vrvenje. V restavraciji
je dobiti samo čaj, ki je pa že pripravljen
na ruski način. V carstvu Bulgariji smo
torej. Ljudje so mirnejši, onostran srbske
meje biva pač drug narod, ki se mu ravno
sedaj svita velika bodočnost.

Ni voznega reda. Voznja iz Beo-
grada v Sofijo traja že cel dan
in celo noč. Ne vemo, kedaj da
prispemo v Sofijo. Dario se je, ko je javil
sprevodnik, da smo prispeli v Sofijo. Te-
žek, z dežjem in meglo nasičen zrak. Zu-
naj kolodvora blatne mlake. Vozovi ru-
dečega križa stojijo pred železnično
zgradbo in čakajo na ranjence, ki jih je
ravnokar pripeljal vlak z juga, strašno kr-
vavo žetev, ki naj ustvarja veličino nove,
velike Bulgarske.

Na prvi pogled je to drugo mesto ko
orientalski neurejeni Beograd. To je novo
amerikansko mesto z ravnimi, neskončno
dolgimi ulicami. Ni nikakega starega
predmestja, nikakih starih hiš, vse je no-
vo, povsodi se je zidalo, dokler ni izbruh-
nila vojna.

Skoraj sredi mesta je mošeja z vitkim
minaretom. Ta mošeja se zdi v dneh, ko
stojijo Bulgari pred Carigradom, kakor
vojak, ki je ostal na straži, ker so pozabili
na njega.

Carjev dvorec ni sicer impozantna
zgradba, pa značilno je, da je obdan od
velikega, razsežnega trga, ki ustvarja
ono potrebno razdalje, ki pač mora biti
med vladarjevim bivališčem in truščem
ter nemirnim vsakdanjega življenja. Tu na
vse tako blizu, tako tesno kakor v Beo-
gradu. Vojno ministerstvo je veliko, pro-
storno. Gledališče preseneča naravnost.
Zolt je zadnji gledališni list, ki ga vidim
tam pri gledališču. Igrali so zadnjič Stari
Heidelberg. In potem so pa vsi zapustili
gledališče, igralci so šli na bojišče, igral-
ke pa v bolnice kot usmiljene sestre.

Prva moja pot je bila k našemu slo-
venskemu rojaku Bezenšek, ki se spo-
minja še, kako je izgledala Sofija eno leto
po osvobojenju l. 1879. Mesto je imelo
povsem turški značaj, strašen smrad,
blat in občni nered je bil pač tedaj prava
turška dedščina. Iz zapuščenega vasi je po-
stalo tekom ene generacije moderno me-
sto. Bulgari so v najkrajšem času izvršili
veliko civilizatorično delo.

Ilirec.

Vojna na Balkanu.

Situacija.

Netočna poročila prihajajo v svet z
bojišča. Zdaj čujerno, da na črti Čataldže
so še vedno boji ter da so celo Turki od-
bili velik napad Bulgarov, da se Turki
ojačujejo in prestopajo v ofenzivo. Po-
trjena je pač bulgarska zmaga pred par
dnevi na črti Čataldže, ali tam okoli mo-
rajo divjati še strašno srditi boji. Poro-
čilom s turške strani pa kratkoma ni
nič verjeti. Vemo pač to, da so Bulgari
pred Carigradom in da to dejstvo brez

dvoma podžiga Turke k zadnjemu od-
poru.

Bitoli je v rokah Srbov. Pomagati so
baje tudi Orki. Skader in Odrin se še dr-
žita trdnio.

Poželjenje Rumunje.

Bulgari se bojujejo, prelivajo kri in
Bulgarija žrtvuje svoje hrabre sinove....
po vseh silajni magah pa se oglašajo Ru-
munija in s posredovanjem avstrijskega
zunanega ministra Berchtolda hoče imeti
Silištijo in višino Arabia-Tabia, ki je jako
važna pozicija.

Ali nasproti tem predrznim zahte-
vam je odgovorila Bulgarija komodni
Rumuniji, da ne odstopi njej niti ped-
zemlje.

Berchtold, naš slavni zunanji minis-
ter, postane »najslavnejši« na Balkanu.
Draž Srbe, Črnogorce in stoji za Ru-
munijo proti Bulgariji. Še Orkom naj
kakšno zagode, potem bo imela Avstro-
Ogrska prav celo balkansko zvezo proti
sebi!

Premirja ne bo.

Govorilo se je za gotovo, da pride do
premirja med Balkanci in Turki, ali Turki
so odklonili stavljene pogoje in boj se na-
daljuje.

Pričakuje se uhod Bulgarov v Cari-
grad, potem bo sklenjen mir.

BITOLJ SE JE UDAL.

Belgrad, 18. — Mesto Bitolj je v
srbskih rokah. Ujetih je 50.000 Turkov.
Med ujetniki sta tudi generala Fethi
paša in Zeki paša. Ujeta sta tudi Said in
Djavid paša.

Odpor Turkov v Macedoniji je s tem
končan.

Bitka je trajala dva dni.

Bitka pri Bitolju.

Belgrad, 18. — Bitka je začela
včeraj v jutro po predvečeršnjem spopa-
du naše kavalarije z oddelkom turških čet
pri Dragincu. Turške čete so imele zase-
dene vse višine, do 1200 m; srbske čete
so bile na eksponiranem terenu, celo po-
plavljenem od izliva reke. Na predvečer
zmage so zavzele srbske čete Berance,
Zonoboski vis, Oblakovo in Topši, včeraj
je sledila zmaga.

Sv. Ivan Meduanski.

Črnogorska zastava vohra nad Sv.
Ivanom Meduanskim. General Martinović
je imel sijajen uhod v Meduo. Zaplenjena
je velika množina živeža in municije.

Diplomatična akcija.

Ministerski svet v Beogradu je v
svoji seji 17. t. m. povdarjal, da nota Tur-
čije do Bulgarije ni zadostna, marveč Tur-
čija se mora obrniti do vseh balkanskih
vojskujočih se držav, potem odgovorijo
vse skupno Turčiji.

Srbija se, kakor se vidi, ne uda, mar-
več ostaja pri svojih zahtevah gledé luke
ob Jadranskem morju in gledé Albanije.
Gledé luk Sv. Ivana Meduanskega, Lješ-
in Drača se domeni s Črnogorci, odklanja
pa druga pogajanja in vmešavanja v bal-
kanska vprašanja. — Z Bulgarske strani
se zagotavlja, da Bulgarija stori vse, da
se ugodí zahtevam Srbije.

Pašić, ministerski predsednik srbski,
pa je rekel nasproti diplomatičnim zastop-
nikom Avstrije, Nemčije in Italije, da raz-
govor o obrežju Adrijanskem naj se od-
nese na čas, ko bodo vidni končni rezul-
tati vojne med Srbijo in Turčijo.

Politični pregled.

Avstro-Ogrska.

V delegacijah se je Berchtold zopet ži-
vo zavzel za Albanijo, ki da mora dobiti
avtonomijo. Povdarjal je tudi ponovno so-
glasje v trozvezi gledé Balkana. Pi-
toni je povdarjal, da Avstrija nima na
Balkanu iskati ničesar z onozjem.

Občinska zastopa v Šibeniku in Spli-
tu razpuščena. — Vlada je razpustila ob-
činska zastopa v Šibeniku in Splitu v
Dalmaciji; vladna komisarija bosta vodila
občinske posle v Šibeniku in Splitu. V
obeh kraljih so bile manifestacije v prilog
zmagujočim balkanskim Slovanom; ude-
ležili so se jih tudi občinski starešine z žu-
pani in župan Katalinić je imel tudi lep
govor. Odtod razpust teh dveh občinskih
zastopov!

Carigrad, neuradno poročilo. Boji pri Čataldži trajajo dalje. Turki dobivajo nove svezje moči iz Male Azije, ki se bojujejo srdito. Desno krilo bulgarsko se je moralo umakniti. Poročila z bojišča zatrjujejo, da se Turška armada brani zmagovito.

Turški ministerski svet je odločil, da se imajo nadaljevati boji z vso energijo.

Ob Jadranskem morju.

Rjeka, 19. — Črnogorci so zasedli San Giovanni di Medua, Srbi so zasedli neke druge kraje ob obrežju poteg Lješa.

Rusija mobilizira.

London, 19. — Rusija mobilizira z mrzlično naglostjo in vršijo se veliki transporti vojaštva na zapadni meji. Mobilizacija ob južnozpadni meji je že končana.

Srbske čete ob bosenski meji.

Dunaj, 19. — Srbija namerava po poročilih pariških in londonskih listov del svojih čet koncentrovati ob bosanski meji.

Solidarnost balkanske zveze.

Sofija, 19. nov.: Balkanska zveza je popolnoma solidarna glede vseh političnih zahtev, glede albanskega vprašanja in glede pristanišča, katero imajo dobiti Srbi ob Jadranskem morju.

Pogoji za premirje in mir.

Sofija, 19. nov. — Savov je poslal turškemu generalisssimu mirovne pogoje ter zahteva na nje odgovor tekom 24 ur.

Razne vesti.

Slov. akad. društvo »Ilirija« v Pragi, stanujoče začasno na Kralj. Vinogradih, Hálkova tíf. 35, naznanja, da si je izvolilo na svojem 1. obč. zboru dne 13. t. m. sledeči odbor: Predsednik: Ivan Merslavic, pravnik; podpreds.: Zvonko Janežič, medicinec; tajnik: Dragotin Ostan, farmacevt; blagajnik: Mirko Gorišek, pravnik; knjižničar: Gregor Wieser, pravnik; gospodar: Stanko Oreš, sl. abit. k.; arhivar: France Vodopivec, tehnik; preglednika: Drago Ivanc, pravnik in Josip Čemer, pravnik.

Kolera v Carigradu. — V ljudski jedilnici blizu Hagye Sofije je zbolelo 17. t. m. na kolero nad 100 ljudi. Zestavila se je mednarodna sanitetna komisija iz francoskih, avstrijskih in ruskih zdravnikov.

Zastrupljeno mašno vino. — Pred kratkim se je sporočilo iz Istre, da bi bil kdo zastrupil mašno vino, katero je imel izpiti škof Mahnič na Krku. Ali škof tega vina ni pil, marveč njegov tajnik dr. Palčić, ki je maševal pred njim. Dr. Mahnič pravi, da mu oskrbuje vino zanesljiv in udan kamornik. Torej bi bil moral kak tuj človek udreti ponoči v zakristijo ter naliti strupa v pripravljeno mašno vino. Ostanek vina so poslali na univerzo v Gradec, da ga kemično preiščejo. Palčić leži sedaj težko bolan.

V Zadru so aretirali nekega učitelja, na katerega leti sum, da bi bil morda hotel zastupati krškega škofa dr. Mahniča.

Dalje na 4. strani.

ANTON VODOPIVEC

restavrant v Prvačini

sprejme takoj hlapca

bolši mladega ali starega.

Njegov pošel bi bil, da oskrbuje konje doma v hlevu. — Nastop takoj. — Plača po dogovoru.

470-4

Nanut & Bregant

avtorizovana stavbena turdka

v Gorici

ulica Adelaide Ristori števil. 5

se priporočata p. n. občinstvu za vsa stavbena dela. Izdelujeta vsakovrstne načrte, proračune in kolavdacije po najnižjih cenah.

da se goriški denar prišteva med darove drugih dežel!

Kdor kaj daruje za Balkance, to je slovenske Balkance, naj pošlje denar odboru Rdečega križa slov. balkanskih držav v Gorico v roke v prejšnji notici navedenih odborovih blagajnikov. Obilo Slovencev je dalo svoje prispevke Avstr. Rdečemu križu. Ta deli nabrani denar tudi med Turke. Nam pa stojijo blizu trdeci balkanski Slovani. Za te darujte!

Gospodje rezervni častniki in vojaški uradniki, ki želijo dobiti novo vozno legitimacijo s 5 letno veljavo to je od 1903. decembra 1917., naj naznanijo to do 10. decembra s. m. kr. poveljništvu na stražišču. V izogib zavlačevanja se opozarja, da treba po obstoječih predpisih vrniti staro legitimacijo z ovitkom vred. — C. in kr. poveljništvo v Gorici (Platzkommando.)

Predavanje v Trgovskem Domu. — V soboto 23. t. m. bo predaval v Trgovskem domu g. dr. A. Dermota o: reformaciji, revoluciji, evoluciji. Pričakuje mo obilne udeležbe.

Mestni svet goriški bo imel v četrtek zvečer ob 6 uri sejo.

Na dobrohoten nasvet naš v št. 129. gledé dopisnikov iz Gorice v izvangoriških listih smo dobili v »Dnevu« surov odgovor. Na surovost in otročarije in nove izmišljotine ne reagiramo, ampak uredništvu »Dneva« povemo zopet dobrohotno to: naj se izogiblje takih dopisnikov, kakoršne ima sedaj. V Gorici je neka družba ljudi, ki mišificirajo liste. Tudi neki drugi list je nasedel neki »učeni« razpravi. — Nekaj časa so strašile čenčaste in izmišljene vesti po »Ed.« pa tam so ponehale, sedaj farbajo »Dan«. Uredništvo »Dneva« bi storilo pametno, da strese za ušesa takega farbarja kot je oni, ki je pisal o predavanju, ki ga ni bilo, in oni, ki piše o pogrebu Petroviča, ne pa da ga brani. S takimi dopisniki si škoduje napreden tisk!

16 slik z vojne na Balkanu, priobčuje 14. nov. t. l. izišla številka »Slovenskega Ilustrovanega Tednika« med drugimi: Srbska pehota naskoči z bajoneti turške topničarje pri Prilepu; strah v Sultanovem haremu, ko dojde poročilo, da se bližajo Bulgari Carigradu; lahkoranjeni turški ujetniki v bolnišnici v Podgorici; sežiganje mrličev po bitki na Kumanovem prevozu z vlakom bulgarske artilerije v Čataldžo; turški rezervisti v Carigradu se pripravljajo za odhod v Čataldžo; vhod v sultanovo palačo v Carigradu; bulgarski Macedonci-vstaši dele patrone in ročne bombe; pregled utrdb pri Čataldži in Carigradu; prenapolnjeni vlaki z Arnavti; tip mladenke in mladeniča iz Macedonije v narodni noši; nakladanje kruha za bulgarsko vojsko. To je zelo bogata in zanimiva vsebina. Priporočamo vsem, da si naroče »Slov. Ilustrovani Tednik« ki stane za četrt leta 2 K; za en mesec pa samo 70 vin.

Listnica uredništva: V Komen: Odgovor na dopis v N. Č. sprejeli ali došel je prepoznano za današnje številko. Prihodnjič.

DOPISI.

Iz ajdovskega okraja.

V Ajdovščini-Sturjah se je osnoval odbor za pobiranje darov v prid Rdečemu križu slov. balkanskih držav. Darov je doslej v Ajdovščini 398 K 30 v, v Šturjih 181. Nabiralne pole se nahajajo v Ajdovščini v občinskem uradu, v Šturjih v hotelu Šapla.

Iz goriške okolice.

Iz Prvačine. — Mladenci, došli od vojakov, priredijo dne 24. t. m. javni ples v Sokolskem Domu.

Svedrovci. — V Solkanu so svedrovci prevrtali blagajno krčmarju A. Boltarju ter pobrali ves denar, bilo pa je v blagajni le 50 K. Orožniki iščejo tatove.

Gospodarske vesti.

Bulgariji ponujajo denar. — Iz Sofije: Finančni minister je dobil te dni več nego 10 ponudb velikih bank avstrijskih, nemških, angleških in francoskih, ki ponujajo Bulgariji posojila in že predplačila. Vse

te banke so dobile uradni odgovor, da dosedaj bulgarska država ne potrebuje take zunanje pomoči.

Dražbeni razpis. — Najboljšemu ponudniku se poveri dobava spodaj navedenega blaga, ki ga potrebujejo leta 1913. deželna umobolnica »Franc Josip I.«, deželna gluhonemica in obo oddelka deželne kmetijske šole. Interesenti naj predložijo svoje pismene ponudbe v zapečatenih zavitkih pri vložnem zapisniku »deželnega odbora najkasneje opoldne 3. decembra t. l. Ponudniki morajo položiti pri deželni blagajni najkasneje do gorenjega dne varščino v gotovini ali v papirjih javnega kredita in sicer: K 1000 za dobavo mesa, K 400 za dobavo vina, K 100 za dobavo mleka, K 200 za dobavo jajc, K 1000 za dobavo premoga. Zajedno s ponudbami se morata izročiti oskrbništvu deželne umobolnice po dva vzorca spodaj navedenega blaga; vzroci morajo biti zapečateni in zaznamovani z imenom ponudnika, in izroče naj se v sledečih množinah: 500 gramov riža in moke, 1 l. vina, olja in kisa, 100 gramov vsake druge vrste blaga, izvzemši meso, jajca, polenovko, citrone in premog. Vzorec slanine se mora izrezati tako, da se more dognati nje debelost. Pri premogu se mora navesti toplotna e-nota različnih vrst.

Blago, ki se bo moralo dobavati, je sledeče: Goveje meso pribl. kg 25.000, telečje meso pribl. kg 5.500, jetra pribl. kg 1.000, sirkova moka pribl. kg 9.400, kava Santos pribl. kg 850, kavina primes pribl. kg 550, sladkor pribl. kg 4.500, riž pribl. kg 7.000, prešičja mast pribl. kg 1.800, slanina pribl. kg 1.400, olje pribl. kg 2.000, kis pribl. l. 1.800, sol pribl. kg 3.700, fižol pribl. kg 5.000, mleko pribl. l. 60.000, jajca pribl. kosov 44.000, domači ementalški sir pribl. kg 1.100, bovški sir pribl. kg 1.500, parmski sir pribl. kg 350, polenovka pribl. kg 1.000, konserve paradiznikov pribl. kg 250, citrone pribl. kosov 1.400, vino pribl. l. 21.000, milo pribl. kg 1.300, premog Newcastle in Cardiff pribl. tonelat 600, premog Scozia pribl. tonelat 300, premog koks pribl. tonelat 150, drva pribl. m³ 300. — Nadaljna pojasnila glede kaovosti blaga, ki se bo moralo dobavati, kakor tudi glede načina dobave, se dobé pri oskrbništvu deželne umobolnice ob delavnikih od 11. zjutraj do poldne. — Deželni odbor.

Dalmacija spojena z monarhijo po telefonu. — V nedeljo 10. t. m. je začela funkcionirati telefonska zveza med Dalmacijo in Dunajem. Iz Zadra so takoj govorili z Dunajem; glas se je čul na obeh straneh prav dobro.

Telefonska poročila.

Zadnje vesti.

Mednarodna situacija.

Poslanik Prochaska.

Dunaj, 19. — Mednarodna situacija se presoja jako pesimistično.

Avstrijski poslanik v Belemgradu, Ugron je dobil nalog, zahtevati, da intervenira pri srbski vladi radi avstrijskega poslanika Prochaska in zahteva od srbske vlade za odgovor rok, ki poteče v petek.

Posvetovanje in avdijske.

Budimpešta, 19. — Vršilo se je zopet važno posvetovanje ministrov. Cesar je sprejel na to v avdijski zunanega ministra Berchtolda in Schemua.

Posvetovanje in avdijske so umevno v zvezi z dogodki na Balkanu.

Zavzetje Bitolja.

Belgrad, 19. nov. — Bitka pri Bitolju je trajala 3 dni. Turki so se silno zoperstavljali. Glavno delo so izvršili srbska artilerija in naskok z bajoneti, ki so vzeli glavne pozicije.

Zekkipaša je izročil mesto srbskemu prestolonasledniku Aleksandru.

Zajetih je 50.000 Turkov, padlo je na bojišču na obeh straneh 20.000 vojakov. Malo podobnih slučajev je v novejši zgodovini.

Plen srbski je naravnost velikanski. Uplenih so nad 100.000 najmodernejših pušk, 82 vagonov municije in velikansko zalogo živeža.

Prebivalstvo Dalmacije je hudo razburjeno, vsa Dalmacija je solidarna. Stranke se združujejo. V Šibeniku je okrajni glavar udel v občinski pisarno, župan in občinski odbor sta se umaknila sili, sama pa nista hotela izročiti občinskega urada vladnemu komisariju. Ob prihodu poslancev Drinkovića in Trumbića je bil ves Šibenik pokoncu in razvila se je impozantna manifestacija. — Vlada čisto po nepotrebnem drži na tingu!

Poslanci Ivčević, Trešić in Dulbić so se posvetovali z notranjim ministrom o razpustitvi občinskih zastopov. Heinold je odgovoril, da je bil razpust potreben, ker sta demonstrirala proti državi same župana. — Dalmatinski vladi je podan protest radi razpusta občinskih zastopov. — V Šibeniku je policija aretirala več oseb.

Demonstracije v Sarajevu. Srbovska resolucija. — V Sarajevu se je zbralo na 15. t. m. zvečer na ulici Frana Josipa obilo srednješkolskih dijakov, ki so peli srbske pesmi in vslikali: Živele balkanske države! Policija je dijake razpodila.

Srbski poslanci so imeli zborovanje, v katerem je bilo govora o avstrosrbskem konfliktu. Sprejeli so resolucijo, v kateri naglašajo, da žrtve brez primere, kakor tudi visoka kultura in popolna organizacija srbske države opravičujejo popolnoma okupacijo Stare Srbije do Jadranskega morja. Obnašanje Avstrije, ki zahteva za Albanec, ki so brez kulture, avtonomijo, katero pa odteguje Jugoslovanom monarhija in ki zabranjuje Srbom uživati sadove njihovih sijajnih zmag vzbuja veliko indignacijo med srbskim prebivalstvom Bosne, ki izraža bratoni v Srbiji in Macedoniji svoja bratska čutila in svoje občudovanje.

Dalmatinski Albanci. — Blizu Zadra živi nekaj Albanecv. »Arbanasi«. Ti so hoteli 16. t. m. priti v Zader pred namestništvo in italijanski konzulat zavzemati se za avtonomijo Albanije. Toda policija jim je prepovedala vhod v mesto.

Muhamedanci v Sarajevu, kakih 3000. so demonstrirali proti Balkanski zvezi; peli so avstrijsko himno in aklamirali Pofioreka. —

Inozemstvo.

Sestanek našega prestolonaslednika z nemškimi cesarjem. — Jutri odpotuje prestolonaslednik Fran Ferdinand v Berlin, kjer bo v četrtek in petek gost nemškega cesarja v Potsdamskem gradu. V petek se udeleži lova; pri lovu bo navzoč tudi državni kancelar Bethman-Hollweg; zvečer se vrnejo v Berlin. V soboto se vrne prestolonaslednik na Dunaj in v nedeljo dopoldne bo sprejet od cesarja v avdijski. — Umevno, da se bo na tem sestanku govorilo v glavnem o Balkanu.

Kdo zasede »albanski prestol«. — Sanjači o albanski neodvisnosti imajo že celo vrsto princev za albanski prestol. Govori se, da bi sel na albanski prestol kak nemški ali italijanski princ ali tudi Turki gojijo upanje, da bi vtegnl priti na bodoči albanski prestol kak otomanski princ. No, naj pride kateri hoče, dobro se mu najbrže ne bo godilo; kajti divji Albanci utegnejo par princev poklati ali postreljati, predno se malo ukroti ta divji roparski rod.

Darovi.

Za Rdeči križ slov. balkanskih držav.

V Dol. Trebuši v gostilni pred cerkvijo se je nabralo K 18/02.

Za Božičnico na Blancah daruje g. Dr. Ernest Dereani K 20.— Rodoljubi, spominajte se bližajočih se Božičnih praznikov in vsak naj po svoji moči prispeva za »Božičnico« naših otroških vrtcev!

Domače vesti.

Darove za Rdeči križ slov. balkanskih držav pošiljajte v Gorico! — Nekateri pošiljajo darove naravnost v Črnogoro ali Srbijo, drugi jih pošiljajo v Ljubljano. V Gorici se je osnoval odbor, ki nabira prispevke za Rdeči križ slov. balkanskih držav. Na ta odbor, na našlov blagajnikov: Anton Koritnik, trgovec, ali Jernej Kopač, svečar, v Gorici, naj se pošljejo na deželi nabrane svote! Tu naj se pokaže, koliko smo nabrali, ne

Nevarnost kolere. — Pred Carigradom in v Carigradu divja kolera. Nevarnost je, da se razširi ta bolezen po Evropi. V Parizu so že odredili vse potrebne protikolerne ukrepe. Da bi se ne zanesla v Pariz, pregledujejo odslej natančno vse osebe, ki prihajajo iz Orijeanta; istotako podvržejo natančni preiskavi in disinfekciji vse blago iz Orijeanta.

Svojega en mesec starega otroka je zapustila v Trstu v ulici Torre bianca, kjer je stanovala, neka Josipina Olivetti, 19 let stara. Otroka je pustila in šla stanovat nekam drugam. Sedaj so jo našli in naznanili policiji.

Upor v kaznilnici. — V kaznilnici v Przemyslu so se uprli kazenci radi slabe hrane in grdega ravnanja z njimi. Razbili so okna, klopi in grozili čuvajem. Red so napravili žendarji. Ranjenih je več kazencev in žendarjev.

Koliko je padlo italijanskih vojakov v vojni v Tripolitaniji? — Italijansko vojno ministerstvo je obelodanilo četrti seznanj vojakov in častnikov, padlih ali umrlih vsled ran, dobljenih v vojni. V tem seznanju je upisanih 22 častnikov in 240 vojakov, skupno s prejšnjimi seznanji je izgub: 88 častnikov in 1023 vojakov.

Burja prevrnila vlak. — Iz Trebinja naznanjajo, da je divjala tam velika burja, ki je lokalni vlak pri postaji Igalo-Sutorina prevrnila na nasip. Pet oseb je lahko ranjenih.

Ponesrečeni parobrodi. — Parobrod »Agrumavia«, ki se je vračal iz Katanije v Trst, je pri otoku Braču zadel na skaline in je povsem neraben. Parobrod »Beatrice« je ponesrečil pri rtu Coronu-Calmeto; v pomoč došli parnik mu ni mogel nič pomagati.

Obesil se je 12 letni gojenec »Terezianuma« na Dunaju, po imenu Nikolaj pl. Ronay, sin bogatega ogrskega velikega posestnika. Pravi, da je deček slišal, da ima očešenec malo pred nastopom smrti neke izredne občutke. To da mu je šlo vedno po glavi in je hotel že nekoč poskusiti, obesiti se, da bi bil deležen onih občutkov. Obesil se je v stranišču na kljuko. Tam so ga našli visečega, mrtvega. — Morda pa je vse to bajka, da se olepša samomor gojenca takega zavoda kakor je »Terezianum«.

Slovanski časnikarski kongres se bo vršil prihodnje leto najbrže v Skoplju v Srbiji.

Več vozov Bulgarov se je peljalo te dni mimo Kranja domov. Vračali so se iz Amerike. Meščanstvo je prihitelo na kolodvor in jih pogostilo. Bulgari so rekli, da gredo v Carigrad na črno kavo.

Za Balkan se je nabralo med Jugoslovani do zadnjih dni darov že nad 300.000 K.

23 srbskih poštinih postaj. — V novoosvojenih krajih posluje doslej že 23 poštinih uradov s srbskimi uradniki.

Dober vzgled mladini. — V vrstah bulgarske armade je tudi precejšnje število starih vojakov, ki so se bili s Turki že leta 1877., a zdaj so se javili kot prostovoljci.

»Mismo dolžni dati dober vzgled mladini,« tako ponosno govore. Ko so jih sprejeli in uvrstili v vojaške redove, prišli so nekateri v take oddelke, kjer so poveljniki njihovi lastni sinovi, n. pr. kot stotniki ali še večje čarže. Nekateri imajo po štiri do pet sinov v vojski, in očetje se bijejo s sinovi ramo ob ramo, in tako dajejo mladini dober vzgled.

Tako-le veje:

»Vse, kar imamo, radi damo za dom in svobodo. Naj umremo kot starci za svobodo mladega roda!« — Tako piše prof. Bezenšek iz Sofije v »Sl«.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.
Tiska: »Goriška Tiskarna« A. Cahriček (odgov. J. Fabčič).
Zaloga: Družba za izdajanje listov »Soča« in »Primorac«.

Mali oglasi.

Najmanjša pristojbina stane 60 vin. Ako je oglas obsejalni so račun za vsako besedo 3 vin. Najpripravnije inseriranje za trgovce in obrtnike. Koliko je manjših trgovcev in obrtnikov v Gorici, katerih na delih in celo v mestni ulici ne poana, ker nikjer ne inserirajo. Škoda ni majhna.

Gospodična, večja strojepisja, stenografije in sploh pisarniškega poslovanja, želi vstopiti v kako odvetniško ali trgovsko pisarno. — Naslov: poštnoleže Gorica pod št. 10. — Stenografinja. 465-1

Štev. 657/2
658/2

OGLAS.

Dela za zgradbo novih občinskih vodovodov v vasi Šmarje in v vasi na Svinem, ki so proračunjeni prvi na 14.500 in drugi na 17.000 kron, se oddadō potom javne ponudbene obravnave.

Pismene, vsa dela obsejajoče ponudbe z napovedjo popusta odnosno doplačila v odstotkih na enotne cene proračuna, odnosno cele svote naj se predlože za vsako delo posebej do 15. decembra 1912 l. do 10. ure predpoldne podpisane občinskemu uradu.

Ponudbe, ki morajo biti kolekovane s kolekom 1 krone, poslani je županstvu v Šmarje-Ajdovščini z napisom: »Ponudba za prevzete gradbe novega vodovoda v vasi Šmarje odnosno v vasi Svinu«.

Vsaki ponudbi mora biti dodana izrecna izjava, da pripozna ponudnik stavbene pogoje in da se jim vkloni.

Razun tega je dodati kakor varščino še 5% stavbenih stroškov v gotovini ali v pupilarnovarnih vrednostnih papirjih i. s. za vodovod v Šmarjah 725 in za vodovod na Svinem pa 850 kron.

Občina si izrecno pridržuje pravico izbrati ponudnika, katerega hoče ne gledé na višino ponudbene cene ter se izjavi v dobi 14 dni v zadevi oddaje del.

Načrti, proračuni in stavbeni pogoji so na vpogled na županstvu v Šmarjah ob uradnih urah.

ŽUPANSTVO V ŠMARJAH,

14. novembra 1912.

Župan: **Granter.**

Krojaška delavica

Franca Simčič

se nahaja

v Gorici, na Kornu št. 6

(nasproti Turkove brivnice).

Priporoča se za obila naročila. — Izdelek ličen, cene zmerne. 444-6

Novost!

Dovtopl 1912

D. R. G. M. št. 520081.

Novost!

Novoletne šaljive razglednice,

ki se jih še dosedaj ni videlo. Vsaka razglednica ima svoj dovtip. Nedosegljivo, humoristično in vzbuja senzacijo. Vsaka, tudi najmanjša pošiljatev je izbrana in vsaka razglednica v zavitku.

Le mi imamo edino prodajo.

10 originalnih vzorcev proti vpošiljavi 75 vin.
25 komadov ..... K 1.—
50 ..... 1.75
100 ..... 8.—

Povzetej stane 40 vin. več.

V plačilo se sprejme znamke vseh delov sveta.

Iščejo se prodajalci.

Habighorst & Co.

Bochum i. W. — Nemčija.

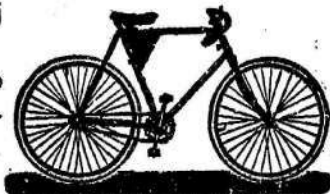
Poštni predal št. 149.

S. 450-18, P. 149-7

Kupujte samo dvokolesa „Altena“, ki so najboljši francoski sistem in najtrpežnejše vrste boudisi za navadno rabo ali za dirke.

Šivalni stroji **Original Victoria** so najpraktičnejši za vsako hišo. Isti služijo za vsakovrstno šivanje in šitkanje (vezenje). Stroj teče brezšumno in je jako-trpežen. Puške, samokrese, slamoreznice in vse v to stroko spadajoče predmete se dobi po tovarniški ceni pri trrdki

Kerševani & Čuk

GORICA, na Stolnem trgu št. 9. GORICA.

HITRO
NAPREDOVANJE LE NA
PRISTNEM

PALMA
KAVČUK PODPETNIKOM

Slovenska mesnica

v Gorici,

ulica Treh kraljev 16

(Via Tre Re 16) pri kavarni Dogana

Največja izber v Gorici govejega mesa, telatine in svinjine. Meso je prve vrste. Dobi se vedno svežo divjačino in doma pitano kuretnino.

Cene zmerne, brez konkurence, postrežba uljudna. — Na željo odjemalcev se dostavlja meso na dom.

Za obilen obisk se toplo priporoča udani

424-18

Andrej Frandolič, mesar.

Družabnik

se išče

za lepo razvito industrijelno podjetje z lepim dobičkom.

Glavnice kron 15—20.000.

Priglas pod zavitkom

„Dobiček“

na upravo lista.

Mihalj Turk

priporoča svojo

brivnico.

Gorica, na Kornu 6.

426-6

Glavna zaloga

Palma podpetnikov

A. Drufovka

Gorica, Raštelj 3.

Zaloga usnja.

Javno priznanje.

Zavarovalni zadrugi „CROATII“ rad priznavam, da je moja požarno škodo hitro in vestno precenila, ter mi likvidirano odškodnino kulantno izplačala.

ŠEMPAS, dne 30 oktobra 1912.

Leopold Oberdank.

VEL. ŽABLJE, dne 11. novembra 1912.

Mihaelj Stokelj.

„Goriška ljudska posojilnica“

vpisana zadruga z omejenim jamstvom.

(V lastni hiši, Gosposka ulica št. 7, I. nadstr.) — Telefon št. 79.

Račun pošte hranilnice št. 837.315.

Na občnem zboru dne 28. aprila 1912. se je določilo:

Hranilne vloge se obrestujejo po 4½%. Stalne večje vloge z enoletno odpovedjo po dogovoru. Rentni davek plačuje posojilnica sama.

Hranilne vloge se sprejemajo od vsakogar.

Vlagateljem so na razpolago hišni hranilniki.

Posejila se dajejo zadrugičnikom na vknjižbe po 5½%, na varščino ali zastave in na menjice po 6%.

Glavni deleži se obrestujejo koncem leta 1911. s 6%.

Stanje 31. dec. 1911.: Zadrugičnikov 1863 z deleži v znesku 70.910 kron. — Hranilne vloge: 1.103.254.98. — Posejila: 1.068.002.— — Rezervni sklad: 100.451.56. — Vrednost hiš: 888 588.29.